

Cuspair Clàir-ghnothaich	5
Àir. Aithisge	G/5/20

COMHAIRLE NA GÀIDHEALTACHD

Comataidh: Comataidh na Gàidhlig

Ceann-latha: 5 Samhain 2020

Tìotal Aithisge: Am Mòd Nàiseanta Rìoghail Air-loidhne

Aithisg le: Àrd-Oifigear Gnìomhach Coileanaidh agus Riaghlachais

1. Adhbhar/Geàrr-chunntas Gnìomhach

- 1.1 'S e adhbhar na h-aithisg fiosrachadh a thoirt do Bhuill Thaghte mu na leanas: -
- am Mòd Nàiseanta Rìoghail Air-loidhne a chuir An Comunn Gàidhealach (ACG) air dòigh an àite a' Mhòid 'thraidiseanta'
  - na pròiseactan agus an taic a thug Sgioba na Gàidhlig dhan Chomunn Ghàidhealach

2. Molaidhean

2.1 Thathar ag iarraidh air Buill:

- Beachdachadh air: -
  - Am Mòd Air-loidhne
  - na pròiseactan a leasaich agus a stiùir Sgioba na Gàidhlig ann an co-bhann le prìomh luchd-ùidh gus taic a thoirt dhan Mhòd Air-loidhne

3. Seaghan

3.1 Goireas

Tha an Cùmhnant Lìbhrigeadh Seirbheis làithreach eadar Comhairle na Gàidhealtachd agus An Comunn Gàidhealach (ACG) a' tighinn gu crìch air 31 Dùbhlachd 2020. Air 20 Samhain 2019, dh'aontaich Comataidh nan Goireasan Corporra:

- gum biodh am Mòd Nàiseanta Rìoghail a' gabhail àite anns a' Ghàidhealtachd a h-uile ceithir bliadhna (2024, 2028 agus 2032)
- mar phàirt dhen riaghlachas ath-sgrùdaichte agus dhen Chùmhnant Lìbhrigeadh Seirbheis ùraichte gu bheilear a' toirt £37.5 mìle dhan Chomunn Ghàidhealach gach bliadhna, thairis air ceithir bliadhna, gus am Mòd Nàiseanta Rìoghail a chumail anns a' Ghàidhealtachd.

3.2 Laghail

Achd na Gàidhlig (Alba) 2005

- 3.3 Coimhearsnachd (Co-ionannachd, Bochdainn, Dùthchail agus Eilean)
Tha na poileasaidhean aithnichte.
- 3.4 Atharrachadh Gnàth-shìde/Carbon Ciallach
Chaidh na meadhanan sòisealta agus àrd-ùrlaran Teicneòlas Fiosrachaidh is Conaltraidh a chleachdadh gus an obair a dhèanamh agus na pròiseactan a libhrigeadh.
- 3.5 Cunnart
Chan eil cunnart ann.
- 3.6 Gàidhlig
Buaidh fìor mhath air a' Ghàidhlig seach gur e am Mòd aon de phrìomh ghealltanasan Chomhairle na Gàidhealtachd taobh a-staigh Plana na Gàidhlig 3.

4. Bàrr-phuingean a' Mhòid Air-loidhne

- 4.1 Bhathar an dùil am Mòd Nàiseanta Rìoghail a chumail ann an Inbhir Nis eadar 9–17 Dàmhair 2020, ach b' fheudar a chur dheth air sàillibh Covid-19. Chuir An Comunn Gàidhealach air dòigh tachartas air-loidhne an àite seo agus mar sin bha cothrom ann dòigh-obrach innleachdach a chleachdadh gus ceangal a thogail eadar an Mòd agus coimhearsnachd na Gàidhlig. Chaidh feum a dhèanamh de theicneòlasan an latha an-diugh gus seo a dhèanamh.
- 4.2 Lìbhrig An Comunn Gàidhealach 31 tachartas mar phàirt dhen Mhòd Air-loidhne thairis air ochd làithean. Nam measg, bha seachd prògraman sònraichte far an do nochd com-pàirtichean a fhuair moladh agus com-pàirtichean a mheasadh mar 'air leth'. Bha na diofar earrannan taisbeanaidh a' gabhail a-steach iomadh seòrsa ealain eadar seinn, litreachas, dannsa, innealan-ciùil, dràma agus bhlogaichean. Chaidh prògram brosnachail de thachartasan eile a-mach air-loidhne cuideachd.
- 4.3 Fhuair An Comunn Gàidhealach 550 tagradh air bhidio bho òigridh agus inbhich. Ghabh ACG iongnadh gun d'fhuair iad na h-uimhir de thagraidhean bho òigridh seach gun robh an ceann-latha dùnaidh ann nuair a bha sgoiltean dùinte. Bha ACG cuideachd air a mhisneachadh gu mòr leis na thàinig a-steach de bhidiothan eadar-nàiseanta agus iad air tighinn à seachd Stàitean eadar-dhealaichte ann an Ameireaga, Ameireaga a Deas, Canada, Na Tìrean Ìseal, a' Chuimrigh agus Sasainn.
- 4.4 Chlàr an luchd com-pàirt na tagraidhean aca air bhidio agus chuir iad a-steach iad chun a' Chomuinn Ghàidhealaich airson breithneachadh orra. Rinn pannal de bhrìtheamhan breithneachadh orra agus chaidh an cur ann an trì earrannan: 'Sònraichte', 'Air Leth Math' agus 'Ri Mholadh'.

5. Seachdain a' Mhòid Air-loidhne

- 5.1 Chaidh mòran thaisbeanaidhean a chraoladh air prògraman a chaidh a-mach tro sheachdain a' Mhòid. Bha preasantair ann airson gach prògram agus bha prògram gach latha a' riochdachadh latha traidiseanta a' Mhòid – m.e. chaidh pìobaireachd a shealltainn Disathairne, chaidh farpaisean na h-òigridh a-mach Diluain is Dimàirt agus chaidh tachartasan nan inbheach, dràma agus litreachas a-mach Diciadain, Diardaoin agus Dihaoine.

6. Fios Air Ais bho Luchd-ùidh mun Tachartas

- 6.1 Tha An Comunn Gàidhealach air fios air ais labhairteach agus sgrìobhte fhaighinn bhon phrìomh luchd-ùidh aca agus tha seo air a bhith fìor mhath. Chaidh am fios air ais fhaotainn bho chom-pàirtichean, luchd-amhairc agus sponsairean tro theachdaireachdan air-loidhne agus puist-d. Tha ACG an dùil suirbhidh air-loidhne a

chur air dòigh gus fios air ais a chruinneachadh bho luchd-amhairc agus an tachartas a mheasadh. Nithear seo sna seachdainean air thoiseach.

7. Bàrr-phuingean, Dùbhlain agus Cothroman

- 7.1 'S e aon de phrìomh phuingean an tachartais gun robh ùidh mhòr ann gu h-eadar-nàiseanta agus gun do rinn mòran dhaoine air feadh an t-saoghail oidhirp gus com-pàirt a ghabhail sa Mhòd Àir-loidhne. Bha e na b' fhasa do mhòran dhaoine com-pàirt a ghabhail air-loidhne, gu h-àraid do dhaoine nach biodh air siubhal a dh'Alba airson a' Mhòid air sàillibh dùbhlain an lùib siubhail, astair is cosgais.
- 7.2 Tha An Comunn Gàidhealach cuideachd mothachail mu na cothroman a tha rim faotainn gus taobh air-loidhne dhen Mhòd Nàiseanta Rìoghail a chumail san àm ri teachd agus ùidh eadar-nàiseanta, a tha a' sìor fhàs, a ghleidheadh san tachartas.
- 7.3 Fhuair An Comunn Gàidhealach grunn math thagraidhean bho chom-pàirtichean ùra nach robh air com-pàirt a ghabhail ann am Mòdan roimhe. B' e aon bhuannachd dhen tachartas air-loidhne gun tug e misneachd do chuid de dhaoine com-pàirt a ghabhail, gun aca ri seasamh mu choinneamh luchd-èisteachd beò.
- 7.4 B' ann bhon taobh theicnigeach a bha na dùbhlain a bu mhotha:
- a' cruthachadh shiostaman intrigidh ùra air-loidhne gus leigeil le daoine bhidiothan a chur a-steach
  - ag atharrachadh chlàran-obrach taisbeanaidh a rèir nam bacaidhean làithreach
  - a' craoladh phrògraman air-loidhne gus taisbeanaidhean chom-pàirtichean a shealltainn (a' deasachadh is a' riochdachadh phrògraman).

8. Àireamhan chom-pàirtichean an coimeas ri Mòdan roimhe

- 8.1 Tha e doirbh àireamhan chom-pàirtichean sa Mhòd Air-loidhne a chunntas an coimeas ris a' Mhòd thraidiseanta oir b' fheudar dhan Chomunn Ghàidhealach:
- clàran-obrach atharrachadh
  - cha robh còisirean òigridh is inbheach no còmhlaing ciùil ann mar a b' àbhaist
- Tha e na adhbhar brosnachaidh ge-tà gun d' fhuair An Comunn Gàidhealach 550 tagradh bhidio fa leth.

9 Call dhan Choimhearsnachd

- 9.1 Dh'innis An Comunn Gàidhealach gun robh e na bhriseadh-dùil mòr dhaibh nach deach am Mòd 'traidiseanta' air adhart mar a bhathar an dùil ann am Baile Inbhir Nis agus gun robh call an lùib seo cuideachd dhan bhaile. Ach, bha cothrom ann a bhith innleachdach ann an dòigh a bhios buannachdail dhan chànan is dhan chultar a' dol air adhart.
- 9.2 Seach nach deach am Mòd 'traidiseanta' air adhart ann an Inbhir Nis, bhiodh seo air droch bhuaidh eaconamach a thoirt air na diofar ghnothachasan is bhuidhnean a tha cho cudromach ann a bhith a' toirt aogheachd dhan Mhòd. Bhiodh na gnothachasan is na buidhnean sin air buannachd ionmhasail fhaighinn nam biodh am Mòd air a dhol air adhart sa bhaile.
- 9.3 Tha e cuideachd cudromach toirt fa-near gun do chaill mòran luchd-ciùil is seinneadairean a tha fèin-fhastachtaiche taobh a-staigh nan gnìomhachasan cruthachail cothrom cluiche aig tachartasan is cuirmean. Bha cothrom aig Cèilidh na Comhairle beagan taic a thoirt do ghrunn luchd-ciùil às a' Ghàidhealtachd.

9.4 'S e fear de dh'amasan a' Chomuinn Ghàidhealaich ann a bhith a' libhrigeadh tachartas air-loidhne a bhith a' glacadh spiorad a' Mhòid. Chaidh seo a choileanadh gu ìre le bhith a' toirt sàr cheòl is chultar gu dìreach gu dachannan dhaoine air feadh an t-saoghail. Bha an craoladh aig BBC Alba agus BBC Radio nan Gàidheal fìor chudromach seach gun robh seo cuideachd a' cur ri spiorad fèise seachdain a' Mhòid.

10. Toraidhean

10.1 Gheibhear ceangal gu na toraidhean an seo: <https://www.ancomunn.co.uk/air-loidhne>
Tha **Eàrr-ràdh 1** a' sealltainn nam farpaiseach bho sgìre Chomhairle na Gàidhealtachd a fhuair moladh airson an tagraidhean.

11. Comhairle na Gàidhealtachd agus am Mòd Air-loidhne

11.1 Duilleag-dachaigh a' Mhòid Air-loidhne
Chruthaich Sgioba na Gàidhlig agus an Sgioba Didseatach duilleag-dachaigh dhan Mhòd Air-loidhne agus chaidh seo a chur air làrach-lìn na Comhairle airson tachartasan uile a' Mhòid.

11.2 Bhidiothan Bhall
Dh'obraich Sgioba na Gàidhlig còmhla ri Sgioba a' Chonaltraidh, Cathraiche Comataidh na Gàidhlig, Cathraiche Comataidh an Fhoghlaim, agus Ceannard nan Dùbhlannach gus bhidiothan goirid a chruthachadh a bha a' cur fàilte air a' Mhòd Air-loidhne. Bha iad seo air duilleag-dachaigh a' Mhòid Air-loidhne tro sheachdain a' Mhòid. Chaidh teachdaireachd fàilte Cathraiche Comataidh na Gàidhlig, an Comhairliche Rothach, a chraoladh air oidhche fosglaidh a' Mhòid, an 9 Dàmhair, agus a-rithist aig Cèilidh na Comhairle.

11.3 Cèilidh na Comhairle
Dh'obraich Sgioba na Gàidhlig còmhla ri Fèis Rois gus Cèilidh na Comhairle a chur air dòigh agus b' e seo an tachartas mu dheireadh dhen Mhòd Air-loidhne. Chaidh a chraoladh anns a' Ghàidhlig agus ghabh luchd-ciùil is seinneadairean Gàidhlig bho gach sgìre de Chomhairle na Gàidhealtachd com-pàirt. Mhair Cèilidh na Comhairle 90 mionaid agus chaidh a chraoladh an dà chuid air Facebook agus YouTube aig 9f air 16 Dàmhair. Bha an seinneadair is an neach-ciùil ainmeil Julie Fowles na bean an taighe aig an tachartas. Thug VisitScotland seachad na dealbhannan cruth-tìre a chaidh a shealltainn eadar gach pìos ciùil. Chuir an tachartas cuideachd fàilte air a' Mhòd Nàiseanta Rìoghail 'traidiseanta' gu prìomh bhaile na Gàidhealtachd san Dàmhair 2021. Fhuair An Comunn Gàidhealach agus Fèis Rois fìor dheagh fhios air ais agus chaidh an cèilidh a choimhead 7.5 mìle turas air YouTube. Chaidh an tachartas a mhaoineachadh le Maoin Gnìomhachaidh Achd na Gàidhlig (GLAIF).

11.4 Mise agus am Mòd
Tha Sgioba na Gàidhlig an-dràsta a' ruith co-fharpais air-loidhne do sgoiltean agus a' toirt cuireadh dhaibh na cuimhneachain as fheàrr leotha bhon Mhòd, a' gabhail a-steach Mòd Air-loidhne na bliadhna sa, a cho-roinn. Chaidh a' cho-fharpais Mise agus Am Mòd a bhrosnachadh le Muireann Beck, sgoilear òg ann am Foghlam tron Ghàidhlig ann am Bun-Sgoil Mhalraig. 'S e 6 Samhain an ceann-latha dùnaidh airson an tachartais.

11.5 Spòrs is Seinn
Dh'obraich Sgioba na Gàidhlig còmhla ri C.A.L.A gus bhidio seinn còmhla a chlàradh do bhèibidhean is phàistean òga. Chaidh a chraoladh air Facebook agus YouTube aig meadhan-latha air Dimàirt 13 Dàmhair.

12. Mòd Nàiseanta Rìoghail 2021

- 12.1 Tha An Comunn Gàidhealach air aontachadh le Comhairle na Gàidhealtachd gun till Mòd Nàiseanta Rìoghail 2021 gu Inbhir Nis san Dàmhair an-ath-bhliadhna, ged a tha seo an crochadh air mar a bhios suidheachadh Covid-19. Tha Comataidh Eagrachaidh Ionadail Mòd Nàiseanta Rìoghail Inbhir Nis 2021 a' coinneachadh air-loidhne, agus tha Sgioba na Gàidhlig a' leantainn air adhart a' toirt taic dhaibh agus dhan Chomunn Ghàidhealach.

Ainmeachadh: Oifigear Leasachaidh Gàidhlig

Ceann-latha: 29/10/2020

Ùghdar: Morag Anna NicLeòid Mitchell

Eàrr-ràdh 1: Molaidhean bhon Mhòd Air-loidhne air com-pàirtichean bho sgìre
Chomhairle na Gàidhealtachd

Appendix 1

Am Mòd Nàiseanta Rìoghail Air-loidhne / Royal National Mod Online Results for Highland entries, taken from Royal National Mod website

1. 'Sònraichte' 2. 'Air leth math' 3. 'Ri moladh'
1. 'Exceptional' 2. 'Highly Commended' 3. 'Commended'

Òigridh / Junior

Seinn Aon-neach – Fileanta – Nigheanan Fo aois 13 / Solo Singing Fluent – Girls U13

1. Sophie, Siorrachd Rois

Seinn san t-Seann Nòs fo aois 13 / Traditional Singing U13

2. Sophie, Siorrachd Rois
3. Lily Jane, An Gearastan

Seinn Aon-neach Fileanta – Nigheanan Fo aois 19 / Solo Singing Fluent – Girls U19

2. Emily, An t-Eilean Sgitheanach

Seinn Aon-neach Fileanta – Balaich Fo aois 19 / Solo Singing Fluent – Boys – U19

1. Ruairidh, Druim na Drochaid

Seinn Aon-neach. Balaich. Luchd-ionnsachaidh fo aois 19 / Solo Singing Boys Learners U19

1. Archie, A' Mhorbhairne

Seinn Aon-neach. Fosgailte / Solo Singing. Open – Caledonian MacBrayne Category)

2. Eoghan, An t-Eilean Sgitheanach
3. Eliza, Loch Abar

Innse-sgeulachdan. Fosgailte Fo aois 13 / Storytelling. Open U13

2. Jonathan, An t-Eilean Sgitheanach

Bàrdachd Fo aois 13 / Poetry U13

1. Niamh, Baile Dhubhthaich
3. Hannah, Baile Dhubhthaich

Bàrdachd Luchd-ionnsachaidh Fo aois 19 / Poetry Learners U19

1. Rachel, A' Mhorbhairne

Sgrìobhadh Fo Aois 13 / Writing U13

2. Hannah, Baile Dhubhthaich
3. Lucy, Inbhir Narann

Sgrìobhadh Fo Aois 19 / Writing U19

1. Elissa, Inbhir Nis

Òran Ùr / New Song

1. Niamh, Baile Dhubhthaich

Film Goirid / Vloga – Fosgailte - Òigridh

1. Clas 7 Bun-sgoil Chille Mhoire
2. Fionnlagh, Inbhir Nis
3. Hannah, Baile Dhubhthaich

Bogsa CSR fo Aois 13 / Accordion MSR U13

2. Eilidh, Inbhir Nis

Fidheall fo aois 13 / Fiddle U13

3. Eliza, An Gearastan

Piàna fo aois 13 / Piano U13

1. Grace, Inbhir Nis

Feadan – neach-ionnsachaidh. Fosgailte / Chanter – novices. Open

2. Iain, Inbhir Nis
3. Ronnie, Inbhir Nis

Pìob – CSR fo aois 13 / Bagpipes MSR U13

3. Grace, Inbhir Nis

Pìob – fo aois 13 / Bagpipes U13

1. Grace, Inbhir Nis
2. Charlie, Inbhir Nis

Pìobaireachd fo aois 13 / Bagpipes U13

3. Charlie, Inbhir Nis

Fidheall fo aois 19 / Fiddle U19

1. Kathleen, Am Ploc
3. Rachel, An t-Eilean Sgitheanach

Pìob CSR fo aois 19 / Bagpipes MSR U19

1. Ruairidh, Druim na Drochaid
2. Hector, An Caol
3. Calum, Inbhir Nis

Pìob fo aois 19 / Bagpipes U19

1. Ruairidh, Druim na Drochaid
2. Laura, An Gearastan

Pìobaireachd fo aois 19 / Bagpipes U19

1. Hector, An Caol
2. Ruairidh, Druim na Drochaid
3. Calum, Inbhir Nis

Clàrsach. A' chiad ìre. An Roghainn Fhèin / Elementary. Own Choice

2. Bernadette, Inbhir Theòrsa

Clàrsach. Eadar-mheadhanach. An Roghainn Fhèin / Intermediate. Own Choice

3. Carly-Skye, Inbhir Nis

Clàrsach. Adhartach. An Roghainn Fhèin / Advanced. Own Choice

1. Isabella, Inbhir Nis

D1 Dannsa 7-10 Bliadhna / Dancing 7-10 Years

2. Katie Mairead & Niamh, Inbhir Nis

Inbhich / Senior

Seinn Aon-neach. Fileanta. An Roghainn Fhèin / Solo Singing Fluent. Own Choice

1. Saffron Hanvidge, Inbhir Nis
3. Lorna Nic an t-Sagairt, Port Rìgh

Seinn Aon-neach. Seann Nòs. Fosgailte / Solo Singing. Traditional. Open

2. Saffron Hanvidge, Inbhir Nis

Seinn Aon-neach. Puirt-à-beul. / Solo Singing. Puirt-à-beul.

2. Saffron Hanvidge, Inbhir Nis

Seinn Aon-neach. Roinn Caledonian Mac a' Bhruthainn. / Solo Singing. Caledonian MacBrayne Category.

1. Saffron Hanvidge, Inbhir Nis

Bàrdachd / Poetry

3. Tia Thomson, Inbhir Narann